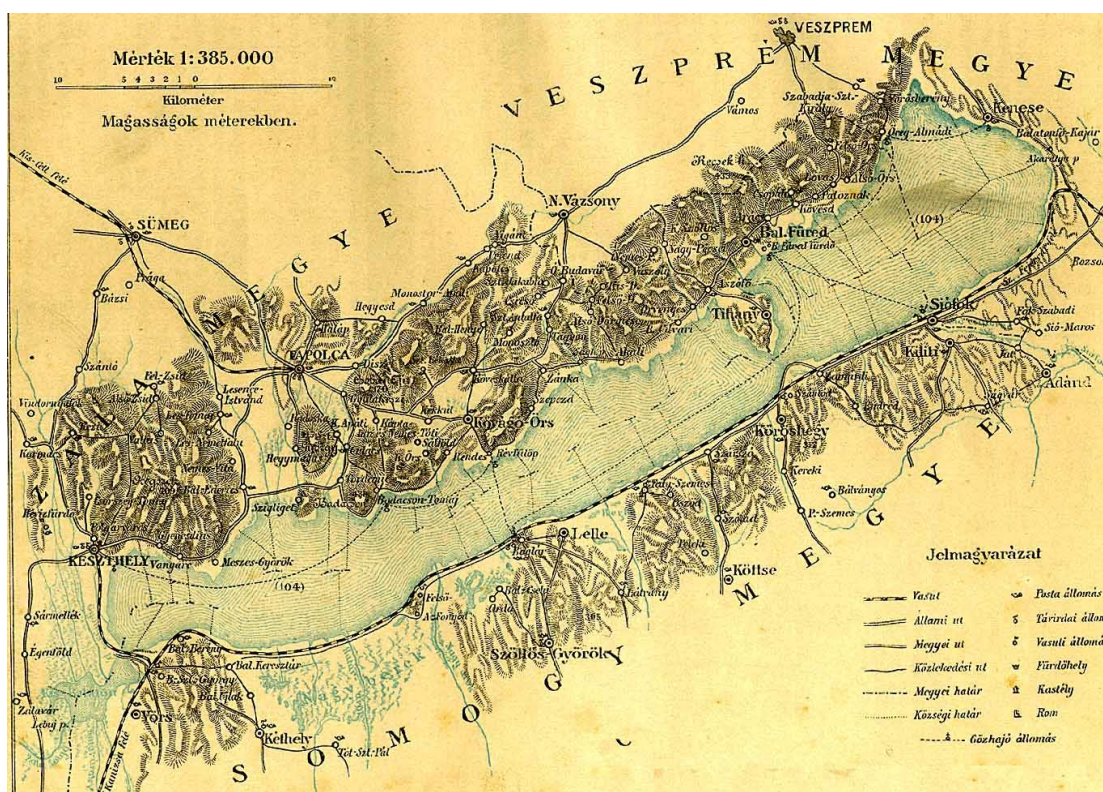

A tapolcai református gyülekezet története a reformáció korától napjainkig

Tapolcán és környékén már a reformáció korai időszakában működtek reformátorok. 1535 tavaszán Dévai Bíró Mátyás tevékenykedett itt. Több támogató is segítette aztán a hatására ide érkező protestáns gondolkodásmóddal rendelkező pásztorokat és tanítókat. A környéken volt birtoka az enyingi Török Bálintnak és a rátóti Gyulaffi Lászlónak. Utóbbi földesúr a XVI. század közepén aktívan tevékenykedett, katonai akciókkal is. A török előretörésével Veszprém vára (1552-ben) és Hegyesd vára (1561-ben) is elesett, így Tapolca és vonzáskörzete aktív harcok színterévé vált. A folytonos portyák miatt az itt letelepedett karthauzi rend tagjai is kivonultak Magyarországról 1554-ben. A nehézségek következtében a protestáns hit könnyebben terjedhetett a környéken. A XVII. században már több községben, sőt Tapolcán is tudunk protestáns hitű gyülekezetéről, akik saját pásztorokkal és tanítókkal rendelkeztek.

Az 1673-as pozsonyi véstörvénytől azonban kénytelen volt megjelenni az akkori evangélikus lelkész, Thurniczay Balázs, akinek további sorsáról nincsenek feljegyzések. Így tehát az akkori evangélikus gyülekezet pásztor nélkül maradt. Végül az ellenreformáció hatására a század végére teljesen eltűnt a protestantizmus Tapolcáról.

A következő századokban a szomszédos településekről, Kapolcsról, Köveskálról érkeztek ide lelkipásztorok, hogy az apró közösséget bátorítsák. A XIX. század végén és a XX. század elején Tapolca reformátussága megközelítőleg 40 fő volt, ez a szám a költözésekkel folyamatosan változott. (1897-ben 49, 1909-ben 30).

A háborúk aztán jelentős változásokat hoztak a gyülekezet életében. A trianoni döntés következtében elcsatolt területekről számos református és evangélikus család költözött Tapolcára. Az ő érkezésükkel egyre aktívabb lett a gyülekezeti élet. **1926-ban jött létre a Tapolca és Vidéke Református Fiókegyház**, amelybe Tapolca vonzaskörzetéből további 16 község tartozott, hozzávetőleg 150 reformátussal. Lelkipásztora (Csontos Béla) Keszthelyről járt át. A gyülekezeti élet megelevenedését mutatja, hogy 1928-ban létrejött gyülekezetünkben egy nőegylet (Lórántffy Zsuzsanna Nőegylet), akiknek később jelentős szerepük volt a gyülekezet életében, hiszen a Protestáns Templom első földterületét az ő adománygyűjtésük eredményeként vásárolták meg.

A két protestáns gyülekezet a '30-as években határozta el templom megépítését. Bár a város lakosságának jelentős része több ízben ellenezte ezt, végül a templom a két gyülekezet összefogásából megépült. **A felszentelésre 1936. október 4-én került sor.** A Tapolcai Protestáns Templom Szeghalmy Bálint tervei alapján készült el, saját leírása szerint a „magyar [székely, kalotaszegi] népi építészet elemeinek korszerű és egyéni felfogásban való alkalmazásával”. **Németh Károly** (a fotón), templomépítő lelkipásztor jelentős hatással

volt a gyülekezet későbbi életére is.

Saját fotó (a szerző).

A II. világháború borzalmai Tapolcát is elérték. A benyomuló orosz erők kifosztották a templomot, sőt egy aknavető gránát eltalálta a templom tornyát is. Ennek nyomai a helyreállítás ellenére még hosszú évtizedek múlva is jelen voltak a templom tetőszerkezetében.

A háború után az ideiglenesen visszakerült erdélyi és délvidéki területekről menekülőkkel csaknem kétszeresére növekedett a gyülekezet létszáma. Számos lelkipásztor is Tapolcán talált menedéket, az ő elhelyezésükről az egyházkerület gondoskodott. **Török Lajos** (a fotón), aki szintén Erdélyből menekült el eredeti szolgálati helyéről (Szentmáté), lett a fiókegyház beosztott lelkésze 1945-től. **Beiktatására csak később, 1958-59 fordulóján került sor, amikor a tapolcai gyülekezet önálló anyaegyházközséggé alakult.**

Török Lajos 36 évi szolgálata alatt a nehézségek ellenére is a gyülekezeti élet megélénkült. Gyülekezeti alkalmakat szervezett, a helyreállított lelkészi hivatalt a templom toronyszobájában rendezte be. Több felújítási, építkezési munka is folyt a gyülekezetben ideje alatt. A templomtorony tatarozására és a templomkert elkerítésére, kialakítására a '60-as években került sor. Az elektromos harangozó rendszer 1973-ban Németh Károly templomépítő lelkipásztor adományából lett kialakítva. A gyülekezet létszáma 1980-ban 144 fő.

Török Lajos 1981-es nyugdíjba vonulása után lelkészhiány miatt a gyülekezet önálló lelkipásztor nélkül maradt. A szolgálatokat ideiglenesen Pécsvárady Béla, aztán (majd 20 évig) Kuti Géza (a fotón) végezte, aki Keszthelyről járt át. Az ő idejében jött létre a Tapolcai Protestáns Templomért Alapítvány. A rendszerváltást követően az elcsatolt területekről újra több református család érkezett a környékre.

1990-ben a gyülekezet gondnokának Török Attilát (Török Lajos fiát) választotta meg, aki 30 éve szolgálja Isten ügyét. A gyülekezet létszáma 1999-ben 110 fő.

A közösség 2000-ben lett újra önálló anyagyülekezetté, amikor Zichy Emőke (akkor Szabó Emőke) vette át a tapolcai lelkészi hivatalt. 2006-tól Sümeg és Taliándörögd református közösségei is csatlakoztak a gyülekezethez, így jött létre a Tapolca és Vidéke Református Társegyházközség. A századfordulót követő első évtized az építkezés időszaka volt minden tekintetben.

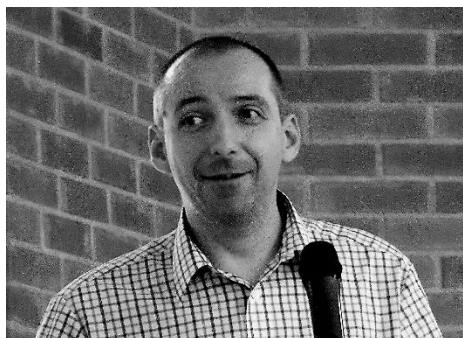

Zichy Emőke (a fotón) idején jelentős ingatlan-építkezések történtek a gyülekezetben, nagyrészt városi támogatásból. Ebben az időben ugyanis néhai Ács János presbiter volt a város polgármestere. Ő és felesége sokat tettek az építkezések sikeréért. 2002-ben a templom tornyának átalakítása, 2003-ban a harangozó rendszer modernizálása, **2006-ban pedig a protestáns templom teljeskörű felújítása történt meg.** Új harmónium is

beszerzésre került ekkor. **A gyülekezet parókiával és hivatallal, valamint később egy hozzá tartozó garázzsal is gyarapodott (Darányi I. u. 2.).** A századfordulót követően vásárolt épület egy ideig vendégházként funkcionált, az utóbbi időben viszont parókiává és hivatallá lett átalakítva. Az elmúlt években megtörtént az egyházi-lakás átalakítása, valamint a parókia (több lépcsőben történő) teljeskörű felújítása is.

A lelkipásztor asszony idején aktív gyülekezeti élet folyt Tapolcán. A rendszeres gyülekezeti alkalmak mellett működött a Tapolcai Protestáns Templomért Alapítvány (még 1997-ben, Nagyné Szeker Éva, evangélikus lelkész és Kuti Géza alapította), mely az építkezésekhez jelentős segítséget jelentett, de szerepe volt a hitélet rendezvényeinek támogatásában is. Az ő idejében jött létre a Tapolcai Protestáns Énekkar. Több éven keresztül működött a gyülekezet kötelékében a Tarisznya Ifjúsági Szervezet, mely sokakat szólított meg a városban és környékén. Működött a közösségben gyülekezeti újság is. Jelentős alkalmak, kirándulások színesítették a református közösség életét. 2015-ben a gyülekezet létszáma 156 fő.

2015-ben történt lelkészváltás után hozzávetőleg 5 éven keresztül Molnár Csaba Bertalan (a fotón) szolgált itt. Az ő idején pályázat útján, valamint a lelkipásztor saját adományából történt meg a parókia nyílászárók cseréje, került felszerelésre a garázs épületére napelem rendszer, mely a parókia áramellátását biztosítja. 2020-ban a gyülekezet létszáma 89 fő.

2020. augusztusától Kádár Adrienn helyettes lelkészként szolgál a gyülekezetben. Férje, Kádár Tamás György (szerző) a teológiai tanulmányok (SRTA) elvégzését követően segédlelkészként szolgál. Ez év júliusában történt meg a parókia épületének újbóli renoválása, valamint a földszinten a Lelkipásztori Hivatal kialakítása. A presbitérium 2020. augusztus 16-án elfogadta Küldetésnyilatkozatát, mely a következő évek szolgálatára nyújt útmutatást. Tervünk továbbá a parókia udvarának közösségi térré való fokozatos átalakítása, mely rendezvények lebonyolítására ad majd jelentős segítséget.

Kádár Tamás György, Tapolca, 2020.09.23.

(A XVI-XX. századi adatok forrása: Hangodi László, A tapolcai protestáns templom története, Tapolca, 2011.)

Fotók forrása sorrendben (Letöltés dátuma egységesen: 2020.09.23.):

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-pallas-nagy-lexikona-2/b-26DA/balaton-29EA/>

<http://www.refdunantul.hu/lap/keszthely/cikk/mutat/templomunkrol/>

<https://www.ekmk.hu/lexikon/talalatok3.php?beture=T%C3%96R%C3%96K%20Lajos>

<http://www.refdunantul.hu/lap/veszpremiem/galeria/mutat/18/?oldal=398>

<https://www.zaol.hu/kozelet/helyi-kozelet/emlekeztek-multra-fat-ultettek-jovonek-2206205/>

<http://www.evangelikalcsoport.hu/2018/01/14/isten-es-alapveto-parancsai-iranti-feltetlen-engedelmesség-beszalgetes-molnar-csaba-bertalannal-az-evangelikalizmusrol-a-nashville-i-nyilatkozatrol-es-a-keresztyenseg-helyzeterol/>